

Transport kr. 240,000: —

artilleridepartement i samråd med överstyrelsen ägde meddela, skulle fördelas bland skytteföreningarna i förhållande till antalet anslagsberättigade skyttar,

dels ock ett efter 135,000 skyttar och 1 krona 45 öre för skytt förslagsvis beräknat belopp av kr. 195,750: —

eller tillhopa kr. 435,750: —

Stockholm den 26 januari 1913.

Pehr Aug. Andersson.
Knäppinge.

Joh. G. Svensson.
Betingetorp.

David Pettersson.
Bjälbo.

Edv. Andersson.

Cornelius Olsson.

K. J. Larsson.

Nr 169.

Av herr **Söderberg** i Hobborn **m. fl.**, om avslag å vad i statsverkspropositionen föreslagits i punkterna 137, 144 och 168 under 8:de huvudtiteln.

Det torde vara en klar och oavvislig plikt för oss litet var, som dagligen och stundligen se en hård strid för att av den svenska jorden avvinna de värden, som skola föda landet, att noggrant pröva och avvåga de löner, som bjudas i statens och kommunens tjänst. Ordet lönerreglering har varit lösen för varje riksdag, och vi synas nu stå inför den tidpunkt, då lönerregleringarnas reglering är inne, då med andra ord nyligen fastställda löner skola ånyo skruvas upp. *Tillgång* och *efterfrågan* är den

obevekliga lagen inom produktionen, men inom stats- och kommuntjänst synes den icke tillåtas vara det. Då en jordbrukare söker att få t. ex. mjölkpriset höjt, mötes han av ett envist motstånd. Köttpriset har nu ovedersägligen stigit, men då det förut varit tidtals förlustbringande lågt och lantbrukaren nödgats reducera sin kreatursbesättning till ruinerande priser, torde intet vara att säga därom, att förhöjning nu äntligen inträtt. Spannmålsprisen äro i stort sett oförändrade, sedan tullskyddet infördes. Och under denna tid har avlöningen till jordbruksarbetaren nödgats följa med uppåt; brist på jordbruksarbetare råder dock mångenstädes ändå. Vad behållningen av det svenska jordbruket blir för dess idkare, framgår bäst av inkomstbeskattningen: om än fel i uppgifter mångenstädes förefinnas, som vi beklaga, så torde dock beskattningen i stort sett visa, att företagaren får nöja sig med en mycket blygsam intäkt: den jordbrukare, som kunnat grunda sin deklaration på ordnad bokföring, visar ej bättre vinst än den, som ej för böcker. Se där resultatet av en av landets huvudnäringar, den ensamt bärande inom flertalet kommuner.

Dessa reflexioner inställa sig otvunget, då man nu i statsverkspropositionen läser om petitionen om löneförbättring för elementarlärarne och statsrådets förslag till provisorisk lösning härav. År 1899 anslogos 429,000 kr. som tillfällig löneförbättring, vilket upprepades med viss höjning följande åren. 1904 års Riksdag höjde reservationsanslaget till lärareavlöning vid allmänna läroverken med 1,606,000 kr. till 4,951,000 kr. Kåren utgöres i detta nu av omkring ett tusental personer, och ecklesiastikministern begär av innevarande Riksdag 332,000 kr. till löneförbättring.

Av de propositionen åtföljande tabellerna framgår antalet sökande till olika lärarebefattningar. Medeltalet sökande är ju ej högt, men dock tillräckligt. Tabellen, sid. 365, utvisar, att antalet platser, som ej lockat några sökande, nedgått för adjunktstjänster vid realskolor och samskolor från 7 under år 1910—11 till 4 år 1911—12 samt vid högre allmänna läroverk från resp. 2 lektors- och 5 adjunktstjänster till 6 adjunktstjänster. Spörjer man litet närmare om orsakerna, varför dessa platser ej lockat sökande, så synes det för den i förhållandena oinvygde, som om dessa orsaker kunna vara av skiftande art. Någon gång olämplig gruppering av ämnen — då ändring häri skett ha de sökande kommit talrikt. Piteå, Skellefteå, Luleå, Sundsvall och Söderhamn, och måhända även Strömstad, Visby få väl skylla på det avlägsna läget; de 5 förstnämnda torde jämväl dragas med dyrare levnadskostnader. Karlstad och Oskarshamn ha ej sådant att påvisa; men måhända kunna även andra lokala förhållanden bära

skulden. Medeltalet kan ju måhända ej tillerkännas avgörande betydelse, men då antalet sökande *i allmänhet* varit fullt tillfredsställande, så bevisar väl detta, att någon *brist på lärarekrafter ej förefinnes*. Där antalet sökande varit lågt eller ock ingen sökande anmält sig, där må specialanledningen utletas, och om möjligt beaktas. Är det någon särskild anledning såsom hög beskattning, dyrort eller dylikt, där kunde väl kommunen själv träda emellan med hyresbidrag eller dylikt, såsom förhållandet ju är i Stockholm, Göteborg, Malmö, eller med lönetillskott såsom i fråga om folkskollärarelönerna.

Att allmänt höja lönerna, tycks ej vara tillrådligt, då de så nyligen reglerats, en reglering, som för sin tid ansågs synnerligen högt tilltagen. Än mera förhatligt är att utan närmare undersökningar vidtaga ett provisorium. Tilloppet till lärarebanan har ökats, måhända kunna ytterligare lättnader för kvinna beredas och hennes anställning vid läroverken till och med av manliga kamrater småningom betraktas såsom något tillbörligt. Att öka motsättningen i avlöningssväg mellan den lärda bildningens ämneslärare och folkskolans talrika lärarekår kan ju ingalunda vara lämpligt. Sorgfälligt övertvägande och noggrann undersökning i förväg må väl om någonsin vara på sin plats i en så ömtalig fråga. Och då denna särskilda utredning redan är igångsatt och snart torde föreligga färdig, så är väl här som alltid största skäl att avvakta resultatet.

Med anledning av vad som nu anförts, tillåta vi oss hemställa,

att Riksdagen måtte avslå vad Kungl. Maj:t under 8:de huvudtiteln äskat såväl i punkt 137 som i punkterna 144 och 168.

Stockholm den 25 januari 1913.

Sam Söderberg.

Axel Lundblad.

Edv. Andersson.

J. A. Jonsson.

Carl J. Ödman.

Bernhard Nilsson.

C. Wallentin.

O. H. Svensson.

John Erlansson.

P. M. Olsson.

E. O. Magnusson.

Pehr Aug. Andersson.